

Journal of Recreation and Tourism Research

Journal homepage: www.jrtr.org
ISSN:2348-5321

TURİZM ÖRGÜTLERİNİN TURİZME ETKİLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Bayram AKAY^a,

Abdullah USLU^b,

Muhammet Fatih SANCAR^c,

^aKırklareli Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Arş. Gör. (bayramakay@kirkklareli.edu.tr)

^bMuğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fethiye A.S.M.K. MYO, Öğr. Gör. (auslu@mu.edu.tr)

^cSiirt Üniversitesi, Kurtalan MYO, Öğr. Gör. (fatih sancar@siirt.edu.tr)

ÖZET

Gün geçtikçe hızla büyüyen bir sektör haline gelen turizm, planlı ve programlı bir şekilde büyümeyi gerektirmektedir. Bu nedenle turizm örgütlerinin sayısı sektördeki hızlı büyümeyle birlikte hızla artmıştır. Turizm geliştikçe ortaya çıkan sorunlar da artmakta olup, bu sorunlar için çeşitli önlemlerin alınması gerekmektedir. Turizm örgütleri ortaya çıkan sorunları ulusal ve uluslararası alanda çözmeyi amaçlarlar. Ayrıca turizmde planlı bir şekilde büyümenin gerçekleşmesi için gerekli yatırımları, çözümleri ve önlemleri uygulamaya koyarlar. Bu çalışmada öncelikle örgüt ve birlik kavramı hakkında genel bilgi verilip, ardından ulusal ve uluslararası turizm örgütleri ele alınarak bu örgütlere neden ihtiyaç duyulduğu, amaçları, fonksiyonları, kullandıkları pazarlama araçları, sorunları, turizme etkileri ve örgütsel yapıları hakkında bilgi verilmiştir. Sonuç olarak turizm örgütlerinin turizm sektörü için ne kadar gerekli olduğu ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Turizm, Örgüt, Birlik

ABSTRACT

It is necessary for the tourism sector to improve in a planned and programmed way. Therefore the number of tourism organizations has increased with the fast grow in the sector. The improvement in tourism leads to problems existing and it is necessary to take some precautions. Tourism organizations aim to solve the problems in national and international areas. Also, they put the necessary investments, solutions and precautions into the practice in order to provide a planned growth. In this study, general information on terms of organization and association were given. Considering the national and international tourism organizations, it is explained why the mentioned organizations were needed, their aims, functions, marketing tools they are using, their problems, their effect on tourism and their organizational structures. Finally, this study aimed to explain the importance of tourism organizations for the tourism sector.

Key words: Tourism, organization, association

GİRİŞ

Turizmdeki hızlı gelişme refah seviyesinin yükselmesi, ücretli izin hakkının verilmesi, gelir seviyesinin yükselmesi ve boş zaman artışı insanları turizme yönelmiş, turistik hareketlerinin artmasını sağlamış ve insanların kitle halinde turizm faaliyetlerine katılmasını kolaylaştırmıştır. Turizmdeki bu hareketlenmeler beraberinde bir takım sorumlulukları ve ihtiyaçları doğurmuş belli bir kalitede hizmet verebilmek ve memnuniyeti sağlayabilmek için bir takım ortak normlar oluşturulmasını ve uygulanmasını sağlayacak örgütleri zorunlu kılmıştır. Örgüt bir düzen veya düzenlemeyi ifade eder (Koçel, 2005: 167). Turizmin çok boyutlu bir yapıya sahip olması oluşturulacak turizm örgütlerinin yapısının karmaşık olmasına neden olmaktadır. Bununla birlikte birçok ülkede turizm örgütleri Ulusal Turizm Örgütleri liderliğinde oluşturulmaktadır. Bu örgütleri, yarı resmi örgütler ve özel sektör örgütleri takip etmektedir. Tüm bu örgütler, ülke turizminin gelişmesi için belirlenen hedeflere ulaşmak için hizmet etmektedirler (Bhatia, 2002: 107).

Turizmin iktisadi ve meta-iktisadi getirilerinden yeterince yararlanabilmek ve birtakım olumsuz etkilerini önlemek için turizmin farklı alanlarında (otel, seyahat acentesi, restoran, ulaştırma vb.) yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası örgütler kurulmuştur. Genel anlamda bu örgütler turizmle ilgili sorunlar ve konular üzerinde araştırmalar yapmak turizmin gerektiği şekilde gelişmesini sağlamak ve devletle sektör temsilcileri arasında işbirliğini kurup sektöre yol gösterici çalışmalar yapmak için kurulmuştur. Bu çalışmada turizm örgütlerinin neler olduğu ve turizmi nasıl etkilediği teorik olarak incelenecektir. Ayrıca, turizm örgütlerinin sorunları ve öneriler aktarılmaya çalışılacaktır

Birlik Ve Örgüt Kavramları

Birlik; Belirli bir topluluğun yararlarını korumak için kurulmuş topluluk örneğin: "Mühendisler birliği. Öğretmenler birliği." (<http://www.tdk.org.tr/TR/SozBul.asp>). Bunlar dernekler, çeşitli kuruluşlar ve meslek birlikleridir. Ortak çıkarlara ulaşmayı amaçlayan birliklerin hukuki ve iş ahlaki hakları konusunda birbirleri ile ilgili yardımlaşmaları olarak değerlendirilebilir.

Örgüt; Türk Dil Kurumu sözlüğünde örgüt kelimesi "ortak bir amaç ya da eylemi gerçekleştirmek için bir araya gelmiş kurumların ya da kişilerin oluşturduğu birlik" olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2009). Örgüt, temel anla

mı ile ödevler, ayrıcalıklar ve sorumlulukları resmen belirleyen ve dağıtan, böylece bir grubun faaliyetlerinin nasıl yürütüleceğini açıklayan ve

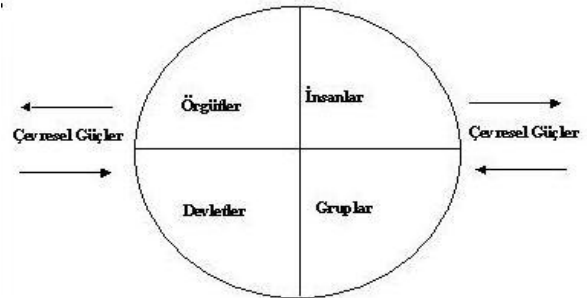
hedefler düzeni olarak tanımlanabilir (Önal, 1998: 51).

Mesleki örgütlerin özelliği, yürürlükteki yasalar çerçevesinde daha iyi çalışma koşullarını elde etmek, üyelerinin yaşam koşullarını düzeltmek için mücadele etmektedir. Bugün kapitalist ülkelerdeki sendikalar, hükümeti devirmek ve sosyalizmi kurmak için değil, emekçilerin maruz kaldıkları sömürü derecesini azaltmak ve onların yaşam koşullarını düzeltmek için mücadele etmektedirler. Siyasi iktidarı kazanmak gündemlerinde yoktur (www.evrenselbasim.com).

İşletmelerin Çevresi Ve Etkileşimi

Günümüzde açık sistem yaklaşımının temel kabulleri gereği işletmelerin çevreleri ile olan ilişkilerinin iki yönlü olduğu kabul edilmektedir. İşletme çevreden etkilendiği gibi çevreyi de etkilemektedir. Şekil 1'de bu durum, örgütsel ölçekte dış çevrenin sosyal yapı ile etkileşimi olarak ifade edilmiştir. Dış çevre, insan ölçeğiyle başlayıp devlet ölçeğine kadar bütün sosyal yapılarla etkileşim içerindedir (Brooks ve Weatherston, 1997:4).

Şekil 1: İşletmelerin Çevresi ve Etkileşimi

Kaynak: Brooks, Ian ve Weatherston, Jamie (1997) "The Business Environment: challenges and changes", New York: Prentice Hall, s.5

Bazı Ülkelerin Turizm Örgütlenmeleri

Ulusal örgütler, sektörde fikir birliği oluşturmak, işletmeleri temsil etmek, işletmelerin devletle, diğer işletmelerle ve müşterileri ile olan ilişkilerini düzenleme amacı taşımaktadırlar. Bu örgütler aynı zamanda ülkenin tanıtımına da katkıda bulunmaktadır. Ülkemizin tanıtım görevi Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın görevidir. Tanıtım bütçesinin tamamını ülkemizde devlet karşılarken Yunanistan, İtalya, Almanya, Fransa gibi ülkelerde tanıtım bütçeleri kamu dışından da kaynak alabilmektedir. Ülkemizdeki ulusal turizm örgütlerini incelemeyi önce aralarında önemli rakiplerimizin de bulunduğu bazı ülkelerin turizm örgütlenmelerini incelemek gerekmektedir.

İspanya, Yunanistan, Almanya, Avusturya, İsveç, Portekiz, Norveç, Hırvatistan, İtalya ve İzlanda gibi ülkeler arasında sadece Yunanistan'da turizm bakanlığı bulunmaktadır ki o da 2004 yılında kurulmuştur. Diğer ülkelerin büyük bölümünde ise turizm hükümetler düzeyinde iletişim, istihdam ve ekonomi alanındaki bakanlıklarca temsil edilirken, çoğunda turizm yönetiminde en yüksek otorite olarak kamu ve özel sektörün birlikte temsil edildiği özerk kuruluşlar bulunmaktadır. Aşağıdaki tabloda turizm sektörünün ülkelerin hükümetler düzeyinde nasıl temsil edildikleri, ülkelerde bulunan özerk kuruluşlar ve özel sektörün turizm endüstrisinin yönetilmesi konusundaki rolleri görülmektedir (TÜRSAB Ar-Ge Departmanı:2004):

NORVEÇ	Norveç Ticaret ve Endüstri Bakanlığı	Norveç Turizm Ofisi	Norveç Turizm Ofisi'nde kamu ve özel sektör ortaklaşa temsil edilmektedir
İTALYA	-Verimli Aktiviteler Bakanlığı -Turizm Genel Müdürlüğü	İtalyan Devlet Turizm Kurulu (ENIT) - Yönetim kurulu kamu, özel sektör ve yerel yönetimler temsilcilerden oluşur	Özel sektör ENIT yönetiminde söz sahibidir

Kaynak: www.turizmdebusabah.com/images/06_ulusal_turizm_organizasyonu.ppt

Tablo 1: Bazı Ülkelerin Turizm Örgütlenmeleri

Ülkeler	Hükümet Düzeyinde Temsil	Özerk Kuruluşlar	Özel Sektör
İSPANYA	-Endüstri Turizm ve Ticaret Bakanlığı bünyesinde Genel Sekreterlik -Turizm Konseyleri	- Bakanlıklar arası Turizm Komisyonu -Turizm Sektör Konferansı	-Turizm Sektör Konferansı'na katılıyor - Turizm Konseyi'nde temsil edilmektedir
YUNANİSTAN	Turizm Bakanlığı bünyesinde ki Yunan Ulusal Turizm Örgütü	Bulunmamaktadır	Özel sektör turizm yönetiminde bulunmamaktadır
ALMANYA	-Ekonomi ve Çalışma Bakanlığı -Turizm Danışma Konseyi	Alman Turizm Merkezi (DZT) - Kamu- özel sektör ortaklığı vardır -Bütçesinin çoğunu devletten almaktadır	Özel sektör şirketleri ve kuruluşları üyeleri DZT'de hükümet temsilcileriyle birlikte söz sahibidirler
AVUSTURYA	Ekonomik İşler Bakanlığı	Avusturya Ulusal Turizm Ofisi -Bakanlık, Federal hükümetler ve Federal Ticaret Odası -Bütçesini ağırlıklı olarak devletten almaktadır	Federal Ticaret Odası'nın katılımı ile Avusturya Ulusal Turizm Ofisi'nde söz hakkı

Avrupa Birliği'nde Faaliyet Gösteren Turizm Örgütleri Ve Fonksiyonları

Avrupa Seyahat Acentaları ve Tur Operatörleri Birliği (ECTAA): Birlik, 1961 yılında Federal Almanya'da 6 kurucu ülkenin ulusal seyahat acenteleri ve tur operatörleri birlikleri tarafından kurulmuştur. Diğer ulusal birlikler Avrupa Birliği'nin genişlemesine paralel olarak birliğe üye olmuşlardır. Avrupa'daki seyahat acenteleri ve tur operatörlerinin sözcüsü konumundaki birliğe Türkiye de 1998 yılında üye olmuştur. Birliğin görevleri; seyahat acenteleri ve tur operatörlüğü sektörünü doğrudan etkileyecek kanun önerilerini veya kanuni olmayan girişimleri takip etmek, üyelerini düzenli olarak Avrupa'daki turizm ile ilgili organizasyonlar hakkında bilgilendirmek ve Avrupa'da ve uluslararası alanda ticaret ile ilgili karar alma mekanizmalarının dikkatini çekmek olarak sıralanabilir (www.ectaa.org).

Avrupa Tur Operatörleri Birliği (ETOA): 1989 yılında kurulan ETOA 450 üyesi ile Avrupa'ya turist getiren operatörlerin sözcüsü konumundadır. Asıl üyeleri arasında tur operatörleri, online seyahat acentaları ve servis sağlayıcılar vardır. 2006 yılında birlik üyeleri Avrupa turist gelirlerine 3,6 milyar avro katkıda bulunmuşlardır. Birliğin asıl üyelerinin haricinde oteller, otel zincirleri, teknoloji firmaları, ulaştırma işletmelerinden oluşan ikinci dereceden üyeleri de bulunmaktadır. Merkezi İngiltere Londra'da bulunan birliğin amaçları; seyahat endüstrisinde alıcılar ve satıcılar arasındaki ticari fırsatları oluşturmak, Avrupa turizm mevzuatını etkilemek için veriler sunarak üyeler için uygun bir iş ortamı yaratmak ve sektörel ilgili son gelişmelerden üyelerini haberdar etmektir (www.etoa.org).

Avrupa Seyahat Komisyonu (ETC): Komisyon, Brüksel merkezli, kar amacı olmayan bir örgüt olarak kurulmuştur. 36 üyeli komisyon ulusal turizm örgütlerinin (NTO) bir araya gelmesiyle oluşmuştur. Komisyon Avrupa turizmini, turizm

pazarı ve üye ülkelerdeki turizmde önemli role sahiptir. Komisyon konaklama, hava yolu taşımacılığı ve turizm trendleri hakkında yıllık raporlar hazırlayarak kamuoyu bilgilendirmektedir (www.etc-corporate.org, 2011). Komisyon, Avrupa kıtasına Amerika ve Japonya'dan turist çekmek, ortak reklam faaliyetleri yürütmek, turizm ve sorunlarını incelemek, bilimsel işbirliği sağlamak ve pazar araştırmaları yapmak gibi amaçlarla kurulmuştur. Türkiye ETC'nin kurucusu ve asil üyesidir (İTO, 1999).

Avrupa Turist Rehberleri Birliği (FEG): Birlik, 1986'da Paris'te kurulmuştur. Avrupa Birliği ülkelerinde turist rehberliği standartlarının belirlenmesi, turist rehberlerinin eğitim kriterleri, çalışma koşulları, hizmetlerin serbest dolaşımı prensibi çerçevesinde sorunların nasıl çözüleceği konularında çalışmalar sürdürür. Türkiye'nin daimi üyesi olduğu birlik 21 ülkeden oluşmaktadır. Birliğin amaçları; Avrupa turist rehberlerinin sesini duyurmak, turist rehberliğini tanıtmak, yüksek standartlar ve kalitede hizmet sunumu için turist rehberi yetiştirme ve eğitme, kalite ve davranış standartlarını yükseltme, karşılıklı yarar sağlamak için üyelerini bir araya getirmek (toplantı, seminer ve kongre) olarak sıralanabilir (www.feg-touristguides.com).

Avrupa Otelcilik Okulları Birliği (EURHODIP): Birlik, 1988 yılında 20 otelcilik okulu tarafından eğitim programlarının içeriklerine Avrupa boyutu kazandırmak ve dünyada turizm ve otelciliğin gelişimine katkıda bulunmak amacıyla kurulmuştur. Günümüzde EURHODIP'e 35 ayrı ülkeden 150 turizm ve otelcilikle ilgili okul ve üniversite üye olmuştur. Birlik üye okullara şunları sunmaktadır (www.eurhodip.com):

Herhangi bir üye otelcilik okulunda düzenlenen seminerler, değişik Avrupa ülkelerinden aynı konuda çalışan öğretim üyeleri ve elemanları için deneyim alışveriş, eğitsel içeriklerin ve öğretim yöntemlerinin uyumlu duruma getirilmesi hedeflenmektedir.

Öğrencilerin açıcılık, yiyecek içecek, kültür, insan kaynakları, pazarlama, ekonomi ve hukuk gibi konularda Avrupa'ya yönelik bilgi edinmesini sağlayacak öğretim araçlarına ulaşmasını sağlıyor.

Öğretim üyelerinin ve profesyonellerin Avrupa Eğitimi üzerine düşünce ve deneyim alışverişinde bulunabildiği, her yıl farklı bir Avrupa ülkesinde düzenlenen EURHODIP Yıllık Konferansları yapıyor.

Öğrencilerin Avrupa kültürü ve dilleri hakkındaki bilgilerinin yanı sıra Avrupa'daki mesleki deneyimlerini de değerlendiren bir Avrupa diploması sahibi olmalarını sağlayan EURHODIP diploması veriliyor. Bu diplomalar Avrupa'da bir iş için gerçek birer pasaporttur.

Türkiye'de Faaliyet Gösteren Turizm Örgütleri

Dünyadaki bilim ve teknolojiye hızlı ilerleme, sektörlerdeki hızlı büyüme ve özelleştirmelerin artması insanların sektörlerle ilgili birlikler kurmaya zorlamıştır. Öncelikle Avrupa da bir takım sivil ve resmi örgütler kurulmuş ve sektör temsilcilerine koruma ve bir araya getirip ortak çıkarları koruma gözetilmiştir. Türkiye'de de Avrupa'daki kadar erken olmasa da bir takım birlikler benzer amaçları ve görevleri yerine getirmek için kurulmuştur.

Kültür ve Turizm Bakanlığı: 1963 yılında kurulan turizm ve tanıtma bakanlığı, 1982 yılında kültür bakanlığı ile birleşerek kültür ve turizm bakanlığı olmuştur. Kuruluş kararnamesinde amaç; "yurdun turizme elverişli bütün imkânlarını, ülke ekonomisine olumlu katkı sağlayacak ve Türk toplumunun sağlıklı dinlenme ihtiyacını karşılayacak şekilde değerlendirmek, turizmin geliştirilmesi, pazarlanması, teşvik ve destek edilmesi, için önlemler almak, turizm konularıyla ilgili kamu kurum ve kuruluşlarını yönlendirmek ve işbirliğinde bulunmaktır" (Boz, 2002: 219-220). Turizm bakanlığının görevleri aşağıdaki gibi sıralanabilir (Demirkol ve Oktay,2004:57-58):

- Milli manevi, tarihi, kültürel ve turistik değerleri araştırmak, geliştirmek, korumak, yaşatmak, değerlendirmek, benimsetmek ve bu suretle milli bütünlüğün güçlenmesine ve ekonomik gelişmeye katkıda bulunmak,
- Kültür ve turizm alanları ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarını yönlendirmek, bu kuruluşlarla işbirliğinde bulunmak, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör ile iletişimi geliştirmek ve işbirliği sağlamak,
- Turizm yatırımları ile ilgili taşınmazları temin etmek ve gerektiğinde kamulaştırmak, etüt, proje ve inşaatını yapmak ve yaptırmak.
- Kültür ve turizm alanlarında her türlü yatırım, iletişim ve gelişim potansiyelini yönlendirmek
- Türkiye'nin turistik varlıklarını her alanda tanıtıcı dokümantasyonu hazırlamak ve hazırlatmak, her türlü imkân ve araçlardan faydalanarak turizmle ilgili tanıtma hizmetlerini içeride ve dışarıda sürdürmek.

Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TURSAB): Seyahat sektöründe faaliyet gösteren seyahat acentaların, faaliyetlerinden doğan sorunları

gidermek ve mesleki dayanışmayı sağlamak amacıyla Türkiye Seyahat Acentaları TÜRSTAC altında örgütlenmeye gitmesi, bugünkü TÜRSTAB'ın kuruluşunun temellerini atmıştır. 28 Eylül 1972 tarihinde yürürlüğe giren 1618 sayılı "Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu" uyarınca kurulmuş olan bir meslek birliğidir (Boz, 2002: 223-224). 1618 sayılı yasanın yürürlüğe girmesi ile seyahat acentalığı faaliyetinde bulunabilmek için TÜRSTAB 'a üyelik zorunlu kılınmıştır. TÜRSTAB şu anda 3200'ü aşan üye sayısı ile dünyanın en çok üyeye sahip beşinci birliğidir (www.tursab.org.tr).

TÜRSTAB'ın temel amacı, seyahat acentacılığı mesleğinin ve faaliyet alanının temelini oluşturan turizm sektörünün gelişimine katkıda bulunmaktır. 1618 sayılı kanunun belirlediği yetkiler çerçevesinde meslek disiplininin sağlanması, mesleğin gelişimine ilişkin faaliyetler, seyahat acentalarının karşılaştıkları sorunların çözümü yönünde yapılan çalışmalar, TÜRSTAB'ın hizmet alanı içinde yer alan önemli işlevler arasındadır (İTO: 1999: 46).

Turistik Otelciler, İşletmeciler ve Yatırımcılar Birliği (TUROB): Birlik, 1971 yılında Marmara Bölgesi Turistik Otelciler Derneği (T.O.D) adı altında 13 üye tarafından kurulmuştur. 1983 yılına kadar faaliyet gösteren bu dernek; Dernekler Kanunu'nun değişmesi üzerine Turistik Otelciler, İşletmeciler ve Yatırımcılar Birliği (TUROB) olarak çalışmalarını sürdürmektedir (<http://www.turob.com>). Derneğin kuruluş amaçlarını; Türkiye'yi uluslar arası fuarlarda tanıtmak ve dünyadaki turizm hareketlerini takip etmek, turizmin ve turistik tesislerin turizmin gereklerine uygun gelişmesini sağlamak, turizmle doğrudan ve dolaylı ilgisi bulunan daire, kurum, kuruluş ve kişilerle irtibatı ve koordinasyonu sağlamak, Üyelerini sektör içinde ve dışında temsil etmektedir olarak sıralayabiliriz (İTO, 1999:43-44). Birlik turizm sektörünün en önemli kolu olan konaklama bölümünü anayasal bir kuruluş toplayacak olan Türkiye Turistik Otelciler Birliği kanun taslağının hazırlanmasında öncülük yapmış ve bu konuda çalışmalara devam etmektedir (www.turob.com).

Turist Rehberleri Birliği (TUREB): Turist Rehberleri Birliği, Eylül-1998'de dört meslek örgütünün bir araya gelmesiyle oluşmuş, ardından 15/04/2002 tarihinde yedi meslek örgütünün (İro, İzro, Ared, Akreder [Aro' nun (Antalya Rehberler Odası) kuruluşunu tamamlamasıyla birlikte kendini feshetti], Kared, Kured, Mared) yenilenmiş bir protokol etrafında bir araya gelmesiyle oluşturulmuş temsili bir birliktir (www.tureb.org.tr). Profesyonel turist rehberliği yönetmeliği (2005 yılı ve 26004 sayılı) rehberlik sınavını, kursları ve hizmet içi eğitimleri

kapsamaktadır. Turist rehberleri birliğinin amaçları; rehberler arası birlik ve beraberliği sağlamak, mesleğinin genel çıkarlara uygun bir şekilde gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının ortak gereksinimlerini karşılamak, mesleki disiplin ve iş ahlakını sağlamaktır (Can ve Güner: 1997: 79).

Turizm Gazeteci ve Yazarları Derneği (TUYED): Dernek, turizm sektörüne yönelik yazılı ve görsel basın yayın organlarında çalışan gazeteci, yazar, editör, muhabir ve araştırmacılarının kurduğu bir dernektir. 1996 yılında kurularak çalışmalarına başladı (www.tuyed.org.tr). TUYED' in amacı, turizm haberi yazan muhabir, turizm yayını çıkaran yayıncı veya editör ya da turizm ile ilgili yazı yazan yazarlar ve turizm sektörüne yönelik araştırma yapan akademisyenlerin sahip oldukları deneyim ve birikimleri ile sektöre ve genel kamuoyuna seyahat endüstrisi konusunda kurum ve kişilere sağlıklı bilgi aktarılmasını sağlamaktır.

Uluslararası Turizm Örgütleri Ve Fonksiyonları

Turizmin gelişmesi ve yayılması turizmle ilgili uluslararası turizm kuruluşlarının oluşmasına da sebep olmuştur. Bu kuruluşlar ülkenin kamu kuruluşlarının üye olduğu resmi nitelikli kuruluşlar ve özel kuruluşların üye olduğu özel nitelikli kuruluşlar şeklinde örgütlenmiştir.

Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (UNWTO): Örgüt, uluslararası seyahat ve turizm alanında faaliyet gösteren BM uzman kuruluşudur. UNWTO, turizm politikaları, istatistikleri ve konuyla ilgili bilgi üretimi konusunda global bir forum işlevi görmektedir. Günümüzde 154 asil (bağımsız devletler), 7 bağlı (iç işlerinde otonom, dışişlerinde başka bir ülkeye bağlı yönetimler) ve otel zincirleri, seyahat şirketleri, eğitim kurumları ve özel sektör kuruluşlarından oluşan 400 civarında bağımlı üyesi bulunmaktadır. UNWTO, "sürdürülebilir ve dünya ölçeğinde erişilebilir turizmi geliştirmek" amacını taşımaktadır. Kurum, turizm vasıtasıyla "ekonomik büyüme sağlanmasını, iş imkanları yaratılmasını, doğal ve kültürel mirasın korunmasını, barışın temin edilmesini ve insan haklarına saygının artırılmasını" hedeflemektedir (www.unwto.org). Türkiye örgütün 1973 yılında asil üyesi olmuştur ve örgütte Türkiye'yi turizm bakanlığı temsil etmektedir (Andaç, 2000: 61).

Dünya Turizm Örgütü iktisadi gelişmeyi, uluslararası anlayışa, barış, refah, insan temel hak ve hürriyetlerine, ırk, cinsiyet, din, dil ayrımı yapmaksızın evrensel saygı duyulmasına ve gözetilmesine katkıda bulunmak amacıyla, turizmin teşviki ve geliştirilmesini sağlamaktadır. Örgüt özellikle kalkınma yolundaki ülkelerin

turizm alanlarındaki çıkarlarına özel dikkat edecek. Turizm alanında oynamakla görevlendirildiği ana rolün gereği olarak örgüt, birleşmiş milletlerin yetkili organlarıyla ve ihtisas kuruluşlarıyla etkili bir işbirliği kuracak ve sürdürecektir (Boz, 2002: 207-208). Dünya Turizm Örgütü'nün faaliyetleri; kalkınma için işbirliği, eğitim ve öğretim, çevre ve planlama, turizm hizmetlerinin kalitesi, istatistiksel ve pazar araştırması, haberleşme ve dokümantasyon olmak üzere alt ana grupta toplanabilir (Can ve Güner, 1997: 81)

Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği (IATA): Birlik, 1945 yılında Havana (Küba)'da kurulmuştur. Günümüzde merkezi, Montreal (Kanada)'dadır. Sadece havayolu şirketlerinin üye olabildiği, uluslararası bir ticaret kuruluşudur. Öncelikli amacı, tüketicilere güvenli, düzenli ve ekonomik hava yolu taşımacılığını sunmak ve bu alandaki işletmeler arasındaki tarife, zamanlama gibi konularda işbirliğini sağlayarak havayolu taşımacılığını uluslararası düzeyde standartlaştırmaktır. Uluslararası tarifeli hava yolu taşımacılığı 1945'den günümüze 100 kattan daha fazla genişlemiştir. Daha çok Kuzey Amerika ve Avrupa'dan 31 ülkenin 57 havayolu şirketinin üyeliği ile kurulan birliğin, bugün 126 farklı ülkeden 230 üyesi vardır. Modern IATA, ilk uluslararası tarifeli uçuşun yapıldığı, 1919 yılında kurulan "International Air Traffic Association"un devamıdır. Günümüzde dünya genelinde, 81.000 IATA acentası ve IATA'nın sağladığı acenta eğitim kurslarına katılan 135.000 öğrenci bulunmaktadır (www.iata.org). Teknik çalışmalar aşağıda listelendiği gibidir (International_Air_Transport_Association):

Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü (ICAO): Örgüt, (ICAO) 1944 yılında 52 ülke tarafından güvenli, düzenli ve ekonomik bir uluslararası hava taşımacılığını sağlamak amacıyla kuruldu. Teşkilat BM'nin yasal havacılık kuruluşu olarak kabul edilmiştir. Amaçları; uluslararası sivil havacılığın güvenli ve düzenli bir şekilde gelişmesini sağlamak, barışçıl çerçevede uçak üretimini ve dizaynını sağlamak, uluslararası sivil havacılığa hizmet edebilecek havayolu işletmelerinin, havaalanlarının ve havacılık sistemlerinin gelişimin teşvik etmek, güvenli, verimli ve ekonomik bir hava taşıma sistemi oluşturmak, haksız rekabeti önlemek, üye haklarını garanti altına almak, uluslararası hava taşımacılığında uçuş güvenliğinin sağlanmasına yönelik önlemler almak ve uluslararası sivil havacılığa yönelik gelişmeleri desteklemektir (www.icao.int).

Dünya Seyahat Acentaları Birliği (WATA): 1949 yılında Cenevre'de Fransa, İtalya, Belçika ve İsviçre'den 8 profesyonel seyahat acentası uluslararası turizm organizasyonunu geliştirmek için kurmuşlardır. Merkezi İsviçre Nyon'dadır.

Karşılıklı işbirliği ve küresel ağ üzerinden seçkin seyahat acentalarının profesyonelleşme ve karlılıklarına odaklına dünya çapında bir organizasyondur (www.wata.net).

Dünya Turist Rehberleri Birlikleri Federasyonu (WFTG): 1. Uluslararası Turist Rehberleri Kongresi'nde sunulan önerilerin bir sonucu olarak 1985 yılında kurulmuştur. Bugün 88.000 turist rehberini temsil eden ve gün geçtikçe büyüyen bir birliktir. Kar amacı olmayan dünya çapında turist rehberleri birlikleri, turizm paydaşları, turist rehberleri eğitim kurumları, kongre ve toplantı büroları, turist rehberleri ile doğrudan veya dolaylı ilişkisi olan üyelerden oluşan bir sivil toplum kuruluşudur. Federasyonun hedefleri (www.wftg.org):

- Mesleki bağları güçlendirmek için dünya çapında turist rehberliği birlikleri, kişiler ve turizm eğitim kurumları ile temas kurma
- Uluslararası profesyonel turist rehberlerinin çıkarlarını korumak için temsil etmek
- Mesleğinin imajının artırılması ve tüm bölgelerde alana özgü yerel turist rehberlerinin kullanımının teşviki
- Evrensel etik kodları tanıtmak
- Yüksek standartlarda profesyonelleşmenin artırılması, cesaretlendirilmesi ve yerleştirilmesi
- Uluslararası eğitim ve öğretim yoluyla rehberlik kalitesinin artırılması
- Üyeleri arasında bilgi alışverişini kolaylaştırılması

Turizm Örgütlerinin Turizme Etkileri

Turizm örgütleri kuruluş amacına göre turizme doğrudan ya da dolaylı olarak etkide bulunurlar. Dünya çapında bir örgüt ise dünyayı destinasyon olarak ele alır, ulusal bir turizm örgütü ise, kendi ülkesini bir destinasyon olarak inceler. Bu örgütlerin istihdama etkileri, turizm yatırım ve altyapıya etkileri, turizm eğitime ve pazarlamasına, araştırma kaynağı ve istatistik tutma gibi etkilerinin olduğu görülmektedir.

İstihdama Etkileri: Turizmde genel olarak *doğrudan*, *dolaylı* ve *uyarılmış* olmak üzere üç tür istihdam meydana gelmektedir. Turizm örgütleri turizmin gelişmesini dolayısı ile istihdamı artırır (Kozak ve Diğ. (2002:90).

Turizm Yatırımları ve Altyapıya Etkileri: Turizm yatırımları ve altyapı ile ilgili olarak Kültür ve Turizm Bakanlığı Merkez Teşkilatı'nda yer alan Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü çeşitli

görevler üstlenmiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı turistik yörelerde yapılan altyapı (turistik yol, içme suyu, atık su arıtma, kanalizasyon, telesiyej vb) hizmetlerini Proje inşaat Daire Başkanlığı Altyapı Proje ve Uygulama Şube Müdürlüğüne yürütmektedir (Akat, 200:76). Turizm Bakanlığı yanında Türkiye’de tek sektör bazında çok önemli bir sivil toplum örgütü olan TTYD de çeşitli faaliyetler yürütmektedir. Derneğin başlıca faaliyet alanları: Turizm alt yapısının oluşturulması, tarihsel güzellik ve zenginliklerin ulusal çıkarlara uygun biçimde halkın ve de yerli ve yabancı turistlerin yararlanmalarına açılması ve sunulması için gerekli çalışmalara ve yardımlarda bulunur.

Turizm yatırımları ve altyapı projeleri kapsamında TUROB dünyanın en eski tarih, kültür ve medeniyet merkezlerinden biri olan İstanbul’un tarihini simgeleyen resimlerin sergilendiği mekânları hazırlayıp, düzenlemek üzere İstanbul Valiliği tarafından Eminönü ve Beyoğlu Turizm Geliştirme Projesi (TUGEP) adı altında başlatılan çalışmada aktif olarak yer almıştır (Avcıkurt, 1999: 122).

Turizm Eğitime Etkileri: Çeşitli resmi ya da özel kuruluşlarının düzenlediği, genellikle bir yıldan az süreli ve turizm konusunda nitelikli personel yetiştirmeyi amaçlayan bu tür programların basında Turizm Bakanlığı’na bağlı olarak faaliyet gösteren Turizm Eğitim Merkezleri (TUREM) gelmektedir. Ülkenin çeşitli yörelerinde teorik ve uygulamalı eğitim veren bu kuruma ilköğretim mezunları katılabilmektedir. Ön büro, servis, kat hizmetleri ve mutfak bölümleri olan merkezde kurs süresi 7 aydır (www.kultur.gov.tr).

Turizm Pazarlaması: Kültür ve Turizm Bakanlığı Merkez Teşkilatı’nda yer alan Tanıtma Genel Müdürlüğü tanıtma görevlerini üstlenir. Bakanlığın ayırdığı tanıtım bütçesini en iyi şekilde kullanır. Örneğin 2005 yılında 96.000.000 tanıtım bütçe ayrılmıştır. TUROB’un görevleri içerisinde tanıtım başlığı altında “Her türlü imkandan yararlanarak tesislerin yurt içi ve dışında seminer sempozyum, kongre, fuar, sergi, festival ve faaliyetlere katılmak TYD ise kuruluş amaçları, faaliyet alanları “f” maddesinde “ yurtiçi ve yurtdışı tanıtımın ve tanıtım çalışmalarının güçlendirilmesi, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması yolunda gerekli eğitim etkinliklerini özendirir ve mevcut etkinliklerin artırılması yolunda gerekli destekleyici önlemleri alır” ifadesi bulunmaktadır (www.kultur.gov.tr). Turist çeken ülkeler ve ülke tanıtımından sorumlu ulusal ve bölgesel turizm örgütleri, dünya turizm pazarında rekabetin giderek keskinleştiği, pazardaki bölge ve ürün sayısının her geçen gün arttığı, ulusal ve bölgesel bazda pazar paylarının korunması için çağdaş teknolojilerden yararlanarak sürekli çaba harcanması gereğini açıkça görmektedirler (Köroğlu,2011:210).

Araştırma Kaynağı Ve İstatistikler Tutma: Dünya turizm Örgütü (WTO), Ulusal Turizm Örgütleri, Kongre ve Ziyaretçi Büroları, Seyahat ticaret Birlikleri (Uluslararası Otel Birliği gibi) ve özel pazarlar ve seyahat trendleri hakkında fikir veren büyük danışmanlık şirketleri tarafından yıllık olarak bir çok mükemmel araştırma çalışması ve istatistiksel raporlar yayımlandığından dolayı, orijinal araştırmalar için kaynak niteliğindedir (Chuck, 1998:96). Turizm alanında yapılan çalışmalarda genellikle Dünya turizm Örgütü (WTO)’nün çalışmalarına ya da tutmuş olduğu istatistiklerine atıfta bulunulur.

Turizm Örgütlerinin Kullandıkları Pazarlama Araçları

Turizm örgütlerinin kullandıkları pazarlama araçları aşağıdaki gibidir (www.turizmdebusabah.com)

- Fuarlar
- Seminerler, konferanslar, etkinlikler
- Yerel ve ulusal medya kuruluşları
- Tur operatörleri ve bölgeleri destek ziyaretçileri
- Otellere yönelik promosyonlar
- Seyahat acentalarına yönelik promosyonlar
- Doğrudan ve e-pazarlama yolu
- Reklam ve ilanlar
- Haberlerin ve duyuruların online dağıtım

SONUÇ

Turizm sektörü global düzeyde siyasi, ekonomik, kültürel ve teknolojik gelişme ve değişimlerden doğrudan veya dolaylı biçimde etkilenmektedir. Bu nedenle ülkemiz turizminin dünyadaki olumlu gelişmelerden maksimum düzeyde yararlanması olumsuz değişimlerden de minimum düzeyde etkilenmesi için uluslar arası platformda gerek resmi gerekse özel sektör düzeyinde örgütsel anlamda faaliyetlerde bulunarak turizm etkinliğini artırabilir. Dünya Turizm Örgütü, uluslararası alanda turizm konusunda söz sahibi olan en üst örgüttür. Bütün dünyada turizmin gelişmesi için çalışmalarda bulunmakta, araştırmalar yaparak ülkelere rehberlik etmektedir. Belirli aralıklarla yapılan toplantılar ile dünya turizminin mevcut durumu değerlendirilmektedir.

AB ve Türkiye turizm politikalarını uyumlaştırma sürecinde bir önemli konu da yerel ve bölgesel düzeyde örgütlenmedir. Subsidiarity (her hizmetin ve kararların mümkün olan en alt yönetim kademesinde ele alınması) ilkesi uyarınca AB, üye ülkelerin geniş bir esneklik içinde kendi ulusal

turizm örgütlerine dayalı bir karar alması modelini uygulamaktadır.

Bu doğrultu'da Türkiye turizm sektöründe örgütlenme yapısını gözden geçirmek durumundadır. Her şeyden önce sektördeki devlet-özel sektör dengesi ve işbölümü yeniden değerlendirilmelidir. AB'de genel eğilim hem yerel yönetimlerin hem de merkezi hükümetin özendirme ve yönlendirme görevi üstlenmesi dışında kalan diğer işlemlerin özel sektöre bırakılmasıdır. Buna karşılık Türkiye'de turizm sektöründe sorumluluk üstlenen özel sektör kuruluşları örgütlenmelerini tamamlayamamışlardır. Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB) dışında kalan konaklama tesisleri, turizm yatırımcıları, rehberler, yatırımcılar, yan sektör kuruluşları dernek statüsünü aşan güçlü kuruluşlar tarafından temsil edilememektedir (Aydın, 2010).

Bu alanda turizm yatırımcılar derneğinin hazırlamış olduğu çeşitli sorun ve çözüm önerileri mevcuttur (www.ttyd.org) :

- ✓ Meslek birlikleri yasası çıkarılması,

Bölgesel altyapı ve tanıtım, destinasyon kalitesi, alt sektörler bazında denetim, sertifikasyon ve meslek eğitimi gibi konuları üstlenecek Turizm Meslek Birliklerinin yasal olarak kurulmasıyla sektördeki büyük dinamiği yönetme yeteneği geliştirilecektir. Turizm Meslek Birliği yasaasının yürürlüğe girmesiyle, kamu ve özel sektör işbirliği yasal ve işlevsel netlik kazanacak, global anlamda çağdaş turizm trendlerine paralel olarak, yerel inisiyatif kendi sorun ve sorumluluklarına sahip çıkacaktır.

- ✓ Ulusal turizm Konseyi'nin kurulması,

Büyük hacme ulaşmış sektörümüzün, merkezîyetçilikten ziyade yerel inisiyatifin ağırlıkta olduğu bir yönetim şekliyle idare edilmesi daha da etkili olacaktır. Bu amaçla sektör sorunlarının etkin yönetimi, politikaların belirlenmesi, planlama, tanıtım, vb. uygulamalar konusunda yetkili olarak hareket edebilecek, kamu ve özel sektör temsilcilerinden oluşan, Yönetim Kurulu Başkanlığını Kültür ve Turizm Bakanı'nın yapacağı bir "Ulusal Turizm Konseyi" oluşturulmalıdır.

- ✓ Sivil havacılık genel müdürlüğü yapısının gözden geçirilmesi,

Türk Hava Yolları ve özellikle özel hava yolları rakipler ile daha iyi rekabet edebilmesi ve aynı zamanda ülke tanıtımını destekleyici, turist sayısını arttırıcı imkânları sağlayabilmek için Sivil Havacılık teşkilatımızın özerk bir statüye kavuşturularak belli fonlarla desteklenmesi sağlanmalıdır. Rusya ve diğer Türki Cumhuriyetlerden özellikle özel hava yollarımızın charter seferlerinin artması sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Andaç, F. (2000). Turizm Hukuku (Türk Turizm Politikası, İlgili Uluslar Arası Anlaşmalar ve Turizm Teşvik Tedbirleri), Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Akat, Ö. (2000). Pazarlama Ağırlıklı Turizm İletmeciliği. (3.Basım). Bursa: Ekin Kitapevi.
- Avcıkurt, C. (1999). Turizmde Tanıtma ve Satış Geliştirme, Alem Yayıncılık, Balıkesir.
- Aydın, S. (2010). Avrupa Birliği ve Turizm Sektörü, TUROB Başkan Yardımcısı, <http://www.turizm gazetesi.com/articles/article.aspx?id=19487>.
- Bhatia, K. A. (2002). Tourism Development: Principles & Practices, 1st Edition, Sterling Publishers, New Delhi.
- Brooks, I., Weatherston, J. (1997). "The Business Environment: challenges and changes", New York: Prentice Hall.
- Boz, N. (2002). Turizm Hukuku, Seçkin Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi, Ankara
- Can, H., Semih, G.(1997). Turizm Hukuku, Siyasal Kitapevi Cem-Web Ofset, Ankara.
- Chuck, Y. G. (1998). International Hotel Management, Educational Institute American Hotel & Motel Association, Washington.
- Demirkol, Ş., Oktay, K. (2004). Turizm Politikalarına Alternatif Yaklaşımlar, Sakarya Kitapevi, Sakarya
- Dünya Turizm Örgütü (WTO) Tüzüğü. Bakanlar Kurulu Karar Tarihi - No: 07/09/1973 - 7/7108. Dayandığı Kanun Tarihi - No: 25/06/1973 - 1768
- European Federation of Tourist Guide Associations (FEG) (2011), <http://www.feg-touristguides.com/about-feg.html>. Erişim Tarihi: 02.03.11.
- Avrupa Turist Rehberleri Birliği Federasyonu (EURHODIP), (2011), Web site, <http://www.eurhodip.com/>, Erişim Tarihi: 02.03.11.
- Hacıoğlu, N. (2000) Seyahat Acenteciliği ve Tur Operatörlüğü, Vipış Yayınları, Bursa
- İstanbul Ticaret Odası (İTO), 1999. Sorularla Turizm Teşvik ve Mevzuatı El Kitabı, No:1999/20, İstanbul.
- Koçel, T. (2005). İşletme Yöneticiliği: Yönetim ve Organizasyon - Organizasyonlarda Davranış - Klasik - Modern - Çağdaş ve

- Güncel Yaklaşımlar, 10. Baskı, Arıkan Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.
- Kozak, N., Kozak, M., ve Kozak, M., (2001). Genel Turizm, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Koroğlu, Ö. (2011) Müze Ve Ören Yerlerinde Profesyonel Turist Rehberlerine Alternatif Olarak Elektronik Rehber Kullanımının Değerlendirilmesi, 1. Uluslararası Turizm ve Otelcilik Sempozyumu, Konya. s:209-218
- Kültür Ve Turizm Bakanlığı (2010), kultur.gov. E. Tarihi: 17.02.2011.
- Önal, G. (1998). İşletme Yönetimi Ve Organizasyonu, Türkmen Kitapevi, 2. Baskı İstanbul
- The European Travel Commission (ETC), 2011. European Tourism 2010 – Trends & Prospects Quarterly Report - Q4/2010, <http://www.etc-corporate.org/>. Erişim: 01.03.11.
- Avrupa Seyahat Acentaları Ve Tur Operatörleri Birliği (ECTAA), <http://www.ectaa.org/Home/ECTAA/tabid/62/language/en-US/Default.aspx>, Erişim: 01.03.2011.
- European Tour Operators Association (ETOA), <http://www.etoa.org/AboutUs.aspx>, Erişim Tarihi: 01.03.2011.
- The European Travel Commission (ETC), <http://www.etc-corporate.org>, Erişim Tarihi: 01.03.2011.
- European Federation Of Tourist Guide Associations (FEG), <http://www.feg-touristguides.com/about-feg.html>, Erişim Tarihi. 03.03.2011.
- International Civil Aviation Organization (ICAO), http://www.icao.int/icao/en/m_about.html, Erişim Tarihi: 03.03.2011.
- www.ttyd.org.tr: Erişim 03.03.2011
- www.tdkterim.gov.tr. Erişim tarihi: 03.01.2011
- www.tureb.org.tr: Erişim 03.03. 2011
- www.turob.org.tr: Erişim Tarihi: 03.03.2011
- www.tursab.org.tr: Erişim Tarihi: 02.03.2011
- www.tuyed.org.tr: Erişim Tarihi: 03.03.2011
- www.wikipedia.org/wiki/International_Air_Transport_Association:Erişim: 02.03.11.
- www.turizmdebusabah.com/images/06_ulusal_turizm_orgutleri.ppt.Erişim T.: 09.04.12